

พระบรมรูปของสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เป็นภาพแรกๆที่แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของกระบี่
ที่ใช้ประดับเครื่องทรงเพราะก่อนหน้านี้ไม่เคยปรากฏมาก่อน ภาพทางขวาเป็นพระบรมรูปของพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงม้าภาคกระบี่

ประวัติการเล่นกีฬาฟันดาบในประเทศไทยในลักษณะเป็นกีฬการแข่งขันนั้น สันนิษฐานโดยพิจารณา
หลักฐานต่างๆ คาดว่าเข้ามาสู่ประเทศไทยราวๆ สมัยรัชกาลที่ 4 โดยเข้ามาพร้อมกับชาติตะวันตกที่เข้ามาเจริญ
สัมพันธไมตรีกับประเทศไทยในครั้งนั้น คนไทยเราเรียกดาบนี้ว่าดาบฝรั่ง ซึ่งนำคิดตัวเป็นเครื่องประดับการ
แต่งกาย เพื่อบ่งบอกฐานะันดร ไม่ได้มีไว้ป้องกันตัวเหมือนดังแต่ก่อน ดาบมีลักษณะเล็ก เปรียวบาง ซึ่งมีการ
ฝึกฝนเล่น กันบ้างแต่ก็เฉพาะในกลุ่มชาวตะวันตก ซึ่งคนไทยเองก็คงไม่รู้สึกละอายอะไร อาจจะดูไม่คุ้นตา
บ้างเพราะดาบ ของฝรั่งนั้นใช้ในการเกี่ยว แหว่งเป็นหลัก ตลอดด้ามไม่มีคม หรืออาจมีคมบ้างแต่ไม่คมมาก
เพราะจุดประสงค์ เพียงเป็นเครื่องประดับฐานะเท่านั้น 28 พฤศจิกายน 2438 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
ฯ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาพระราชทานประกาศนียบัตรและรางวัลแก่คณะที่สอบไล่ได้ในการนี้ ได้
พระราชทานเป็นตุ๊กตาฟันดาบฝรั่ง ให้โรงเรียนนายร้อย ไว้ 1 คู่ เพื่อเป็นเกียรติยศสำหรับโรงเรียนต่อไป มีคำ
จารึกที่ฐานรูปว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน แก่โรงเรียนทหารบกเป็นที่ระลึกในการเสด็จ
พระราชดำเนิน เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ.2438 นับเป็นครั้งแรก ที่เราได้ทราบประวัติที่มีความเกี่ยวข้องกับ
กีฬาฟันดาบ ปัจจุบันตุ๊กตาคูนี้อยู่ที่พิพิธภัณฑ์โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เขาชะ โกงจังหวัด
นครนายก

ตุ๊กตาฟันดาบฝรั่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน แก่โรงเรียนทหารบก

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ได้มีการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านการทหารการศึกษา โดยได้มีการส่งพระราชโอรสไปศึกษาวิชาการในทุกด้านตามที่พระองค์ท่านเห็นเหมาะสมว่าโอรสพระองค์ใดเหมาะสมกับกิจการประเภทใด พระโอรสเหล่านี้ได้กระจายไปศึกษาในประเทศยุโรป ทั้ง อังกฤษ เยอรมัน ฝรั่งเศส รัสเซีย เป็นต้น พระราชโอรสเหล่านี้มีหลายพระองค์ที่ทรงศึกษาด้านการทหาร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ส่งไปศึกษาวิชาที่ยุโรป เป็นพระเจ้าลูกยาเธอรุ่นใหญ่ ซึ่งมี 4 พระองค์ด้วยกันคือ

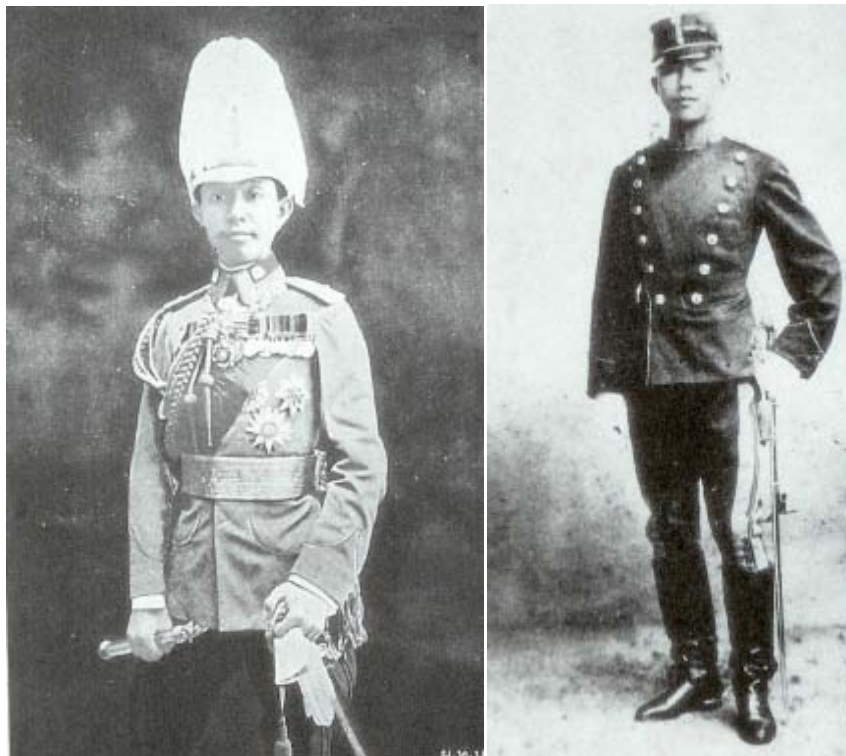
พระองค์เจ้ากิติยวารดิศพลักษณ์ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาถ

พระองค์เจ้าระพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

พระองค์เจ้าประวัตรวิวัฒน์นอม กรมหลวงปราจิณกิติบดี

และกรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ซึ่งมีพระชันษาอ่อนที่สุด

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงกำหนดให้ศึกษาวิชาฝ่ายทหาร ในขณะที่พระเชษฐาทั้ง 3 พระองค์ เข้ารับการศึกษาด้านพลเรือน โดยเข้ารับการศึกษาวิชาการทหารที่ประเทศเดนมาร์ก เนื่องด้วยพระสหายสนิทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ในเวลานั้นคือ พระเจ้าคริสเตียนที่ 9 แห่งเดนมาร์กมีพระราชประสงค์ที่จะอุปการะจากรูปถ่ายในยุคแรกๆ จะสังเกตเห็นว่าเครื่องแต่งกายชุดเครื่องแบบทหารประจำพระองค์ จะมีกระบี่ประดับกายอยู่ด้วย กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดชได้ศึกษาอยู่ ณ ประเทศเดนมาร์กเป็นเวลา 2 ปี จึงได้รับพระราชทานยศเป็นนายทหารสัญญาบัตรยศร้อยตรี ในกรมทหารเดนมาร์ก และทรงเลือกที่จะเป็นนายทหารปืนใหญ่ เป็นการเข้าศึกษาวิชาทหารเป็นองค์แรกของไทยในภาคพื้นทวีปยุโรปนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่าพระองค์ท่านน่าจะเป็นพระองค์แรกที่ได้ฝึกฝนการใช้ดาบแบบฝรั่ง ในปี 2440 ครั้งนั้น

จอมพล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช

เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าจิระประวัติวรเดช ทรงเครื่องแบบนายร้อยตรีทหารเดนมาร์ก มีกระบี่ประดับข้างพระองค์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ เสด็จประพาสยุโรปเป็นครั้งแรก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ตามเสด็จไปยังราชสำนักนานาประเทศด้วย และในระหว่างนั้นมีอยู่ระยะหนึ่งที่สมเด็จพระเจ้าニコラスที่ 2 แห่งรัสเซียได้ ทูลขอให้กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ไปทอดพระเนตรการทดลองยุทธในรัสเซียด้วย หลังจากทรงสำเร็จวิชา การทหารแล้วได้ทรงกลับมาปรับปรุงกิจการทางทหาร โดยเฉพาะทรงเป็นกำลังอันสำคัญในการวางรากฐาน ให้กับกองทัพไทยจอมพลสมเด็จพระกรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ พระราชโอรสองค์ที่ 40 ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ และองค์ที่ 4 ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เป็นอีกพระองค์หนึ่งที่น่าจะมี ความเกี่ยวข้องกับการนำกีฬาฟันดาบเข้ามาในประเทศไทย พระองค์ท่านเสด็จไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษเมื่อปี 2435 ในปี 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ โปรดให้ทรงดำรงตำแหน่งนักเรียนพิเศษของ โรงเรียนทหารสราญรมย์ พร้อมกับสมเด็จพระเจ้าลูกยาเจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์พิณิต ต่อมาในปี 2441 ทรงเข้ารับการศึกษาวิชาทหารบก ณ ประเทศรัสเซีย ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าซาร์นิโคลาสที่ 2 ที่ทรงอุปการะให้การศึกษา ผลการศึกษาในโรงเรียนนายร้อยมหาดเล็กและโรงเรียนเสนาธิการทหาร แสดงให้เห็นถึง พระอัจฉริยะในการศึกษาและพระปรีชาสามารถที่ยอดเยี่ยม ด้วยทรงสามารถสอบไล่ได้เป็นลำดับที่ 1 จากสถาบันทั้ง 2 แห่ง จนได้รับพระเกียรติยศจารึกพระนามลงบนแผ่นศิลาตามประเพณีของโรงเรียน ในขณะที่ศึกษาหลักสูตร นายทหารเสนาธิการนั้นพระองค์ทรงปฏิบัติหน้าที่ราชการในกรมทหารม้าสุพรรณบุรีไปพร้อมกันด้วย

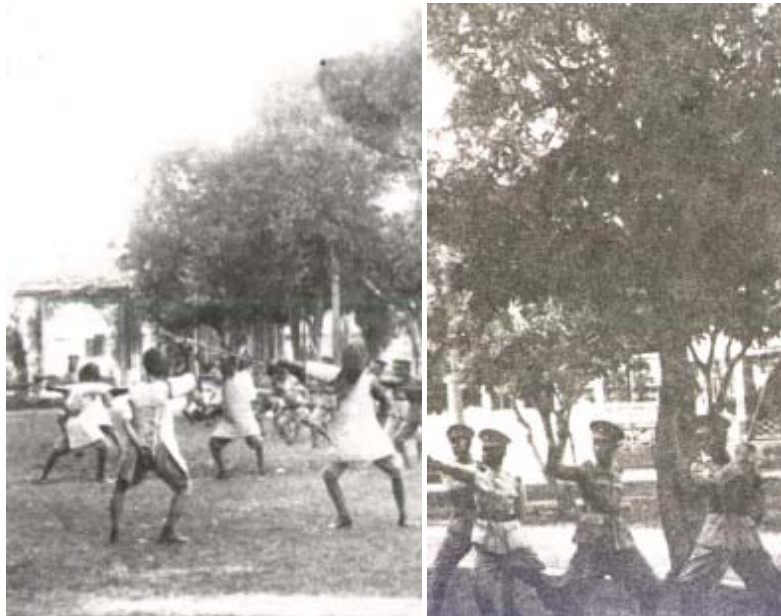
จอมพล พระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถเมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็น เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ

ในเครื่องทรงเต็มยศทหารม้าสุซซาร์ (ทหารม้ามหาดเล็ก) ของรัสเซีย ขณะทรงพระยศนายร้อยตรี

จากการที่ทรงอยู่ในหน่วยทหารม้านี้เอง ทำให้เชื่อว่าพระองค์ท่านจะต้องได้รับการฝึกดาบเซเบอร์บนหลังม้า ซึ่งเป็นหลักสูตรหนึ่งที่สำคัญของหน่วยทหารม้าที่มีชื่อเสียงนี้ โดยสังเกตได้จากการในครั้งพระองค์ท่านเป็นผู้บัญชาการ โรงเรียนนายร้อยทหารบกได้มีการบรรจุวิชาฟันดาบรวมอยู่ในหลักสูตร โรงเรียนนายร้อยทหารบกด้วยสำหรับเหตุการณ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับวงการฟันดาบคือการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระราชทานกระบี่และยศนายทหารสัญญาบัตรแก่นักเรียนนายร้อยทหารบกขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ 26 มีนาคม 2471 โดยที่ผ่านๆ มานั้นเป็นเพียงการพระราชทานรางวัล จนเป็นประเพณีสืบต่อมาจนถึงทุกวันนี้กระบี่ที่ พระราชทานนั้นเป็นสัญลักษณ์ของดาบที่ใช้ติดตัว และในครั้งนั้นนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 6 ที่สำเร็จออกเป็น นายทหารได้มีการแสดงชุดกีฬาการต่อสู้ดาบอาวุธไทยโบราณและการฟันดาบต่อหน้าพลับพลาพระที่นั่งด้วย (หลักฐานอ้างอิงจากหนังสือ 100 ปี โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เจ้า ภาค 2-3 หน้า 41) เรื่องเกี่ยวกับ การฝึกพลศึกษาใน โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จอมพลประภาส จารุเสถียรเล่าไว้ดังนี้ สมัยนั้นเป็น สมัยที่เริ่มปรับปรุงการพลศึกษาเข้าสู่แผนใหม่ ซึ่งก่อนหน้านั้นการพลศึกษาหนักไปทางระบบเป็นพลศึกษาคือฝึกให้นักเรียนนายร้อยออกกำลังกายโดยการวิ่ง กระโดดในภูมิประเทศต่างๆ

คล้ายกับสนามรบ เช่น ทำเป็นกำแพง ทำเป็นคู ทำเป็นรอบ ทำเป็นช่วงให้ปืนให้รอด เพื่อใช้ประโยชน์ทางราชการ การพลศึกษายุคนี้ปรับปรุงให้เป็นระบบสากลมีทั้งยิมนาสติก ยูโด มวยไทย มวยฝรั่ง ตลอดจนการต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทยคือกระบี่กระบอง ได้ฝึกกันอย่างจริงจังเป็นยุคแรก ครูพละ มีครูบัว วัดอิมครุณีกร หม่อมมพุด (หม่อมหลวงพุดิ สนิทวงศ์ / นักฟันดาบ)

การฝึกฟันดาบของนักเรียนนายร้อย ตามหลักสูตร

การฝึกฟันดาบมีอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามาเป็นเวลานานก่อนปี พ.ศ.2475 นักเรียนนายร้อยในอดีตที่เป็นนักฟันดาบสากลที่มีฝีมือดี เคยแสดงหน้าพระที่นั่งถวายให้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จพระราชดำเนินมาที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้ทอดพระเนตรคือ นักเรียนนายร้อยตู้ จารุเสถียร ฟันดาบคู่กับ นักเรียนนายร้อยถวิล ตูละวรรธนะ ครูสอนฟันดาบสากลคือ หม่อมหลวงพุดิ สนิทวงศ์ และลูกศิษย์เอกของท่านอีกคนหนึ่งคือ นักเรียนนายร้อยเทียนชัย สิริสัมพันธ์ ซึ่งได้เคยฟันดาบคู่กับนักเรียนนายร้อย วาที สุวรรณยิ่ง แสดงถวายหน้าพระที่นั่งเมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดล เสด็จพระราชดำเนินมาที่โรงเรียนนายร้อย นอกจากนี้ยังได้มีการหลักฐานจากการสนทนากันระหว่าง พล.ท.นคร จินดาวัฒน์ อดีตเจ้ากรมส่งกำลังบำรุงทหารบกกับผู้เขียนเมื่อครั้งไปดูงานแสดงการบินที่สิงคโปร์ในปี 2544 ว่าประมาณปี พ.ศ.2500-2503 เมื่อครั้งท่าน พล.ท.จินดา เป็นนักเรียนมัธยม ที่โรงเรียนเทพศิรินทร์มีการสอนฟันดาบโดยอาจารย์ท่านหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนได้สอบถามจนแน่ใจว่าเป็นดาบสากลเพราะได้มีการระบุถึงดาบเอเป้ ฟอยล์และเซเบอร์อย่างชัดเจน โดยมีการสอนกันอย่างจริงจังและมีแบบแผน สันนิษฐานว่าอาจารย์ท่านที่สอนนี้น่าจะเป็นนักเรียนนอกที่จบมาจาก ยุโรป ที่จริงท่าน พล.ท.

จินดาได้เอ่ยนามอาจารย์ไว้ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าผู้เขียนจำชื่ออาจารย์ท่านนี้ไม่ได้ประเทศไทยเราเคยมีนักดาบที่เป็นตัวแทนของมหาวิทยาลัย Oxford คือท่านรัชนิพัช รัชนิ เป็นนักดาบฟอยล์ อีกท่านหนึ่งคือท่านอาจารย์ทำเนียบ อัสวิวิทช์ ท่านเคยเป็นแชมป์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศฝรั่งเศส โดยทั้ง 2 ท่านนี้ในปี 2508 ซึ่งขณะนั้นอายุเกือบ 70 ปีแล้วได้เข้ามาช่วยสมาคมในยุคต้น แนะนำในหลักวิชาการ วิธีการเล่น ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก